

פְּרִשֶׁת פִּינְחָס

פינחס ואליהו

עלייתו ושקיעתו של פינחס

מבוכה גדולה שררה במחנה ישראל. הכל פרצו בבכי שלא פסח גם על משה ואהרן:

(במדבר כה, ו)

"...וְהָמָּה בָּכִים פָּתַח אֱהָל מוֹעֵד."

חלק מן העם התפתה לבנות מואב וגלש להשתחויה ל'בעל פעור' אליל מואב ומדין. מאידך, נשיא שבט שמעון – זמרי בן סלוא – אחז בידה של בת צור נשיא מדין, והציגה לפני העם בהתרסה גלויה המלווה בהתנהגות מופקרת. בתוך כל המהומה וחוסר האונים פורץ פינחס בן אלעזר מאלמוניותו, מקנא קנאת ה' ופוגע במחללי שם ה'.

על מעשהו האמיץ זכה פינחס לתגמול יוצא דופן בהודעה מיוחדת מאת ה':

(שם, פסוק יב)

"לֵכֶן אָמַר, הִנְנִי נֹתֵן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם."

מה מתכוון ה' באמרו "בְּרִיתִי שְׁלוֹם"?

על פניו נראה, שבראש ובראשונה הכוונה היא שפינחס לא ייענש על שהרג אדם ללא פסק בית דין וללא משפט. כלומר, שלום לו.

בנוסף, יזכה לתואר הכהונה שתעבור בירושה לזרעו אחריו:

(שם, פסוק יג)

"וְהִיְתָה לּוֹ וּלְזַרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהֻנַּת עוֹלָם..."

כשנעייין בספר מלאכי נגלה כי צמד המילים "ברית שלום" מכיל הרבה יותר:

"...לְהִיְתוֹת בְּרִיתִי אֵת לְוִי אָמַר ה' צְבָאוֹת. בְּרִיתִי הִיְתָה אֵתוֹ הַחַיִּים וְהַשְׁלוֹם..."

(מלאכי ב, ד-ה)

"לוי" – רמז לפינחס. "החיים" – רמז לחיי הנצח, בהם זכה פינחס. חיים שהוענקו לו בתמורה להצלת חייהם של רבים מבני ישראל ולקידוש שם ה' בקרב ישראל. רמז נוסף לחיים הנצחיים שזכה להם פינחס, ניתן בסוף ספר יהושע. פינחס בן אלעזר כיהן ככהן גדול לצידו של יהושע בן נון ונשלח על ידו לאיחוי הקרע בין השבטים. למרות עובדה זו, לא נזכר דבר מותו לצדם של יהושע בן נון ואלעזר הכהן אביו של פינחס:

"וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיָּמָת יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון עֶבֶד ה'..."

(יהושע כד, כט; לג)

וְאַלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן מֵת, וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּגִבְעַת פִּינְחָס בְּנוֹ...".

האם פינחס לא מת?

בטרם נשייב על שאלה זו נתבונן שוב בביטוי "ברית שלום", ונתמקד במילה "שלום". את משמעות המילה "שלום" נמצא בסוף ספר יהושע, לאחר סיום הכיבוש בארץ ישראל וחלוקת הנחלות.

יהושע משחרר את חיל החלוץ של בני ראובן, בני גד וחצי שבט מנשה לביתם אל מעבר לירדן. לא עבר זמן רב, והנה נודע כי השבטים אשר בעבר הירדן המזרחי בנו מזבח גדול. המעשה הזה כמעט שגרם למלחמת אחים בין בני ישראל השוכנים ממערב הירדן לבין השוכנים במזרחו.

פינחס בן אלעזר – הכהן הגדול – עמד בראש משלחת הנשיאים אשר נשלחו אל מעבר לירדן לברר את פשר בניית המזבח.

התברר כי המזבח הוקם דווקא למטרה הפוכה. הוא הוקם לְעֵד ולאות על המשך שמירת הקשר עם רוב העם שהתנחל בעברו המערבי של הירדן. המזבח הזה לא הוקם כמעשה מרידה בה', ולא למטרת הקרבת קרבנות.

בזכות פינחס נמנעה מלחמת אחים עקובה מדם. הוא זכה להוביל את בשורת השלום והאחדות במחנה ישראל, כנזכר בספר יהושע:

"וַיֹּאמֶר פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן אֶל בְּנֵי רְאוּבֵן וְאֶל בְּנֵי גָד וְאֶל בְּנֵי מְנַשֶּׁה, הַיּוֹם

יִדְעֶנּוּ כִּי בְּתוֹכֶנּוּ ה', אֲשֶׁר לֹא מְעַלְתֶּם בְּה' הַמַּעַל הַזֶּה, אֲזַי הִצַּלְתֶּם אֶת בְּנֵי

(יהושע כב, לא)

יִשְׂרָאֵל...".

מכאן ואילך נעלם פינחס מן הכתובים. שמו של פינחס לא נזכר לאורך כל תקופת השופטים ושמואל הנביא אפילו לא פעם אחת מלבד במעשה פילגש בגבעה.

מדוע? האם זה רומז למותו?

התשובה היא שפינחס לא מת פיזית, אולם ההשראה הנבואית נסתלקה ממנו. זאת אנו למדים מהכתוב בספר דברי הימים:

"וּפִינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר, נִגִּיד הָיָה עֲלֵיהֶם (על הכהנים) לְפָנִים ה' עֲמוֹ". (דה"א ט, כ)

מה פירוש "לפנים ה' עמו"?

יש כאן רמז ברור לאירוע דרמטי בחייו של פינחס שבעקבותיו נסתלקה ממנו השכינה, וזו הסיבה ששמו לא מוזכר יותר בכתובים; אירוע שהתרחש בימיו של השופט יפתח הגלעדי אשר נלחם בבני עמון והציל את עם ישראל.

לפני שיצא למלחמה, נדר יפתח נדר איום:

"וַיְדַר יַפְתָּח נָדָר לַה' וַיֹּאמֶר: אִם נָתַן תַּתֵּן אֶת בְּנֵי עַמּוֹן בְּיָדִי. וְהָיָה הַיּוֹצֵא אֶשֶׁר יֵצֵא מִדִּלְתֵי בֵיתִי לְקִרְאָתִי בְּשׁוּבִי בְּשָׁלוֹם... וְהָיָה לַה' וְהַעֲלִיתִהוּ עוֹלָה".

(שופטים יא, ל-לא)

מי היה הראשון שיצא לקראתו בשובו עטור ניצחון מן הקרב?

"...וְהָיָה בָתּוֹ יֵצֵאת לְקִרְאָתוֹ בְּתַפִּים וּבְמַחְלוֹת..."

(שם, פסוקים לד-לה)

וַיְהִי כִּרְאוֹתוֹ אוֹתָהּ וַיִּקְרַע אֶת בְּגָדָיו..."

האם היה מישוהו שיכול להתיר את הנדר האיום הזה ולהציל את בת יפתח?

כן! הנה תשובת מדרש רבה:

"ולא היה שם פינחס (הכהן הגדול) שיתיר את הנדר? אלא, פינחס אמר: הוא צריך לי, ואני אלך אצלו?! ויפתח אמר: אני ראש קציני ישראל, ואני הולך אצל פינחס? בין זה לזה אבדה הנערה ההיא. ושניהם נענשו בדמיה של אותה נערה... פינחס ניטלה ממנו רוח הקודש".

(בראשית רבה ט, ג)

מכאן נעבור להופעתו של אליהו הנביא.

הופעת אליהו

ללא כל הכנה או דברי רקע מוקדמים, אנו מתבשרים על הופעת אליהו התשבי אשר הכריז כי בידיו מפתחות הגשם על אדמת ישראל:

”וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי הַתְּשֻׁבִי מִתְּשֻׁבֵי גִלְעָד אֶל אַחָאָב, חִי ה’... אִם יִהְיֶה הַשָּׁנִים הָאֵלֶּה טַל וּמָטָר, כִּי אִם לִפְנֵי דְבָרֵי.”

(מלכים-א יז, א)

עצירת הגשם אכן התממשה, ובתקופה זו נצטווה אלהו הנביא להתגורר בביתה של אשה אלמנה בצידון. תוך כדי שהייתו בביתה מת בנה הקטן ממחלה קשה. האלמנה מפנה במרירות אצבע מאשימה כלפי אלהו:

”...מַה לִּי וְלָךְ אִישׁ הָאֵלֹהִים בָּאתָ אֵלַי לְהַזְכִּיר אֶת עֲוֹנֵי וּלְהַמִּית אֶת בְּנֵי?”

(שם, פסוק יח)

בתגובה נוטל אלהו הנביא את הילד המת וקורא אל ה' בחזקה:

”...ה' אֱלֹהֵי תִשָּׁב נָא נַפְשׁ הַיֶּלֶד הַזֶּה עַל קִרְבּוֹ.”

(שם, פסוק כא)

באותו רגע מתרחש לראשונה בעולם נס תחיית המתים:

”וַיִּשְׁמַע ה' בְּקוֹל אֱלֹהֵי, וַתִּשָּׁב נַפְשׁ הַיֶּלֶד עַל קִרְבּוֹ וַיְחִי.”

(שם, פסוק כב)

מי הוא אלהו שהקב"ה שומע בקולו ומחיה את המת, נס שהוא גדול מכל הנסים כולם?

במדרש המופלא הבא מתועד אירוע נדיר שהתרחש באמצעו של ויכוח בין חכמי ישראל על זהותו של אלהו הנביא:

”פעם אחת נחלקו רבותינו בדבר. אלו אומרים: אלהו הנביא משבט גד (גלעד היא בנחלת גד), ואלו אומרים: משבט בנימין.

בא אלהו ועמד לפנייהם ואמר: רבותינו, מה אתם נחלקים עלי? אני מבני בניה של רחל...”

(בראשית רבה, ע"א)

יש גם דעה שלישית המופיעה בסיפור הבא בגמרא:

”רבה בר אבוא מצא את אלהו בבית קברות של נכרים... אמר לו: האם אין אדוני כהן? מדוע אדוני עומד בבית הקברות? אמר לו: ואדוני לא למד מסכת טהרות? רבי שמעון בן יוחאי אומר קבריהם של גויים אינם מטמאים...”

(בבא מציעא קיד.)

דעה זו, שאלהו הנביא הוא כהן, מקבילה לדעתו של רבי שמעון בן לקיש:

”אמר רבי שמעון בן לקיש, פינחס הוא אלהו. אמר לו הקב"ה: אתה נתת שלום בין ישראל וביני בעולם הזה, אף לעתיד לבא אתה הוא שעתיד ליתן שלום ביני

לְבִין בְּנֵי שְׂנֵאמֹר: 'הֲנִי אֶנְכִי שְׁלַח לְכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא לְפָנַי בּוֹא יוֹם ה' הַגְּדוֹל
וְהַנּוֹרָא. וְהִשִּׁיב לֵב אָבוֹת עַל בְּנֵים וְלֵב בְּנֵים עַל אָבוֹתָם' (מלאכי ג, כג).

(ילקוט שמעוני פינחס תשע"א)

עד סוף המאמר נתמקד בזיהוי הזה שפינחס הוא אליהו הנביא.

פינחס ואליהו

מה פירוש הדבר שפינחס הוא אליהו?

על שאלה זו משיב המדרש בפרקי דרבי אליעזר:

"היסב הקב"ה שמו של פינחס כשמו של אליהו מתושבי גלעד." (פרק מז)

פירושו של דבר הוא, שמאות שנים התהלך פינחס כאדם אנונימי ללא השפעת רוח הקודש, עד שיום אחד פתאום התעוררה בו נבואה ברמות גבוהות מאד. גם שמו השתנה לאליהו.

הזיהוי הזה פותח שערים להבנות עומק בהשתלשלות אירועים מקבילים בין פינחס לאליהו. כעת נוכל להבין את פשר תחיית המתים של בן האלמנה, שבביתה התגורר אליהו הנביא. החייאת הילד היא תיקונו של החטא הנורא של פינחס, שבעקבותיו מתה בתו של יפתח הגלעדי. זו סיבת גילויו המחודש של פינחס דווקא בארץ גלעד – "וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵינוּ הַתְּשִׁבֵי מִתְּשִׁבֵי גִלְעָד..."

הזיהוי הזה מוביל אותנו גם לספר מלכים, לנס ירידת הגשם אחר שנות בצורת כה ארוכות שנגזרו על ידי אליהו הנביא:

"...וְהַשְּׁמַיִם הִתְקַדְּדוּ עֲבִים וְרוּחַ יְהוָה גָּשָׁם גְּדוֹל, וַיִּרְכַּב אַחָאָב וַיֵּלֶךְ יִזְרְעֵאלָה. וַיֵּד
ה' הִיָּתֶה אֶל אֱלֹהֵינוּ וַיִּשְׁנֶס מִתְּנִיּוֹ, וַיִּרְץ לְפָנַי אַחָאָב עַד בְּאֶכָה יִזְרְעֵאלָה."

(מלכים-א יח, מה-מו)

זה נשמע תמוה מאד, שאליהו נביא ה' הגדול, ירוץ ברגליו מרחק עצום תחת גשם שוטף, מן הכרמל בחיפה עד עמק יזרעאל, לפני מרכבתו של אחאב שישב בה מוגן מפני הגשם.

ריצתו של פינחס-אליהו לפני המלך היא התיקון לחטאו של פינחס שלא הסכים ללכת ליפתח השופט כדי להתיר את נדרו אלא תבע שהשופט יגיע אל הכהן. הסירוב ההוא של פינחס גרם בעקיפין למותה של בת יפתח.

קנאות ושלום

פינחס נקט עמדה בלתי מתפשרת בנאמנותו לה'.
הקנאות הזו לה' היא זו שנשאה אותו מעל כל העדה ונתנה לו את הכח לפגוע ולהרוג את נשיאו של שבט שמעון. נשיא השבט זמרי בן סלוא חילל את שם ה', בלקחו לעיני כל את האשה המדינית אל האוהל. זו הייתה נקודת השיא בהתלהטות היצרים של בני ישראל שנתפתו על ידי בנות מואב ועל ידי כח הידרדרו לחטא המתועב של עבודה זרה 'עבודת פעור'.
במקביל לו, גם אליהו הנביא קינא לה' במלחמתו הבלתי מתפשרת נגד עובדי הבעל והאשרה שהיו בימי אחאב, ואשר יובאו מצידון על ידי איזבל אשתו בת אתבעל מלך צידון (מלכים-א טז, לא), עד חיסולם.
על פינחס נאמר:

"פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁיב אֶת חַמְתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאוֹתֵי בְּתוּכֶם..."

(במדבר כה, יא)

ועל אליהו נאמר:

"...מֵה לָךְ פֶּה אֱלֹהִי. וַיֹּאמֶר: קִנְא קִנְאוֹתֵי לַה' אֱלֹהֵי צְבָאוֹת, כִּי עָזְבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל..."

(מלכים-א יט, יג-יד)

כפי שנזכר למעלה, פינחס היה מעורב בשתי פעולות מכריעות ודרמטיות. הפעולה הראשונה הייתה הריגת זמרי בן סלוא, והשנייה איחוד שבטי ישראל שהתיישבו בעבר הירדן המערבי, עם שבטי ראובן, גד ומנשה, בעבר המזרחי.
היכן פעולתו השנייה של אליהו הנביא שתקביל לפעולת עשיית שלום בין שבטי ישראל של פינחס?

את התשובה מספק הנביא מלאכי, שדבריו מכוונים לאחרית הימים:

"הֲנֵה אֲנֹכִי שֹׁלַח לְכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא, לְפָנַי בּוֹא יוֹם ה' הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא. וְהֵשִׁיב לִב אֲבוֹת עַל בָּנִים וְלִב בָּנִים עַל אֲבוֹתָם..."

(מלאכי ג, כג-כד)

הפעולה הזאת היא עשיית שלום וחיבור דור האבות עם הבנים, בדרך לתשובה שלמה לפני ה'. זהו תפקידו של אליהו הנביא, שיתגלה במהרה בימינו עם משיח בן דוד.

נחזור שוב אל ההבטחה האלוקית הייחודית:

(במדבר כה, יב)

”...הַנְּנִי נִתֵּן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם.”

ברית חיים ושלוש נכרתה בין ה' לבין פינחס, שבעקבותיה זכה לחיים נצחיים בדמותו של אליהו הנביא שעלה חי בסערה השמימיה ולא מת. אליהו הנביא עתיד להופיע שוב ולבשר את בשורת הגאולה והישועה.

■ זיכוך הקנאה

נשוב אל שמעון ולוי בני יעקב, אשר חיבורם הוליד שתי פעולות קשות ונקמניות. **הפעולה הראשונה** הייתה נקמתם באנשי שכם על חילול כבוד אחותם דינה. **הפעולה השנייה** הייתה כוונתם להרוג את יוסף בבואו אליהם בשליחות יעקב אביהם. לפני מותו גינה יעקב אבינו את מעשיהם ואירר את כעסם:

”...כִּי בְּאֶפְסֵם הֲרִגוּ אִישׁ וּבְרִצְנָם עָקְרוּ שׁוֹר. אָרוּר אֲפֹם כִּי עָז וְעִבְרָתָם כִּי קִשְׁתָּהּ, אַחְלָקֶם בְּיַעֲקֹב וְאֶפְיָצִים בְּיִשְׂרָאֵל.”

(בראשית מט, ו-ז)

כלומר, כוונתם להרוג את יוסף הוכיחה כי היו מעורבים כאן רגשות קנאה אישיים. מעורבות זו היא אשר פסלה למפרע את קנאתם לדינה אחותם, למרות ששם לכאורה הייתה זו קנאה לשם שמים ונקמה באויב חיצוני. נתבונן במשה רבנו הנושא את עצמות יוסף עמו. יש בכך כדי לסמן לשבטו – שבט לוי – על הצורך בחיבור למידותיו של יוסף אשר מחל לאחיו על הפגיעה האישית בו. יוסף נתעלה על עצמו והתרכז אך ורק בשליחות המוטלת על כתפיו – ושאחיו היו שותפים לה בדיעבד – והיא לכלכל את בית אביו:

”וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף: אֵל תִּירְאוּ, כִּי הִתַּחַת אֱלֹהִים אָנִי! וְאַתֶּם חֲשַׁבְתֶּם עָלַי רָעָה, אֱלֹהִים חֲשָׁבָה לְטֹבָהּ, לְמַעַן עֲשֹׂה כִּיֹּם הַזֶּה לְהַחִיית עִם רַב. וְעַתָּה אֵל תִּירְאוּ אֲנֹכִי אֲכַלְכֵּל אֶתְכֶם וְאֶת טַפְכֶּם, וַיִּנְחַם אוֹתָם וַיְדַבֵּר עַל לִבָּם.”

(בראשית נ, יט-כא)

בזכות החיבור ליוסף, זכה שבט לוי לקנא קנאת ה' טהורה בעובדי עגל הזהב בלי לערב רגשות אישיים, כפי שהכריז משה: ”...מִי לֵה' אֵלִי, וַיֶּאֱסָפוּ אֵלָיו כָּל בְּנֵי לְוִי.”

(שמות לב, כו)

קנאה מזוככת זו העלתה אותם לדרגת משרתי ה' במקום הבכורות.

גם פינחס, שהיה משבט לוי, נזדכך באמצעות ייחוסו ליוסף (משפחת אמו) וקינא קנאת ה' טהורה בפגיעתו בנשיא שבט שמעון ומבלי לערב רגשות אישיים. שמעון לעומת זאת, לא זכה לזכך את קנאתו. על כן, בבוא עת חלוקת הנחלות בארץ ישראל, נטמע שמעון בנחלת שבט יהודה. על פינחס נאמר:

”לְכֹן אָמַר הַנְּנִי נָתַן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם. וְהִיְתָה לוֹ וּלְזָרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהֵנָּה עוֹלָם, תַּחַת אֲשֶׁר קָנָא לֹא־לֵהוּי וַיִּכְפַּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.”
(במדבר כה, יב-יג)

פינחס סיכן את נפשו במעשהו גם מול בית דין. על פי חז"ל, אם היה מצליח זמרי בן סלוא להתהפך ולהרוג את פינחס – לא היה נענש עליו, מפני שיש לפינחס דין 'רודף'.

בפעולה הזאת התעלה פינחס לדרגת סבו הגדול, אהרן הכהן, אשר בשעת המגפה רץ אהרן אל תוך הקהל כשבידו הקטורת להקטרה ועמד בין המתים ובין החיים, ובכך סיכן את נפשו למען עם ישראל:

”וַיַּעֲמֵד בֵּין הַמֵּתִים וּבֵין הַחַיִּים, וַתַּעֲצַר הַמִּגַּפָּה.”
(במדבר יז, יג)

בדרך כלל תפקיד הכוהנים הוא להיות קרובים אל משכן ה', ולהגן בגופם על בני ישראל שלא ימותו בקרבתם אל המזבח.

■ נִפְשֵׁי לְקַחְתָּהּ

גם אליהו הנביא נשא את דגל קנאת ה' בעובדי הבעל וסיכן בכך את חייו. כשנמלט על נפשו מאיזבל אשת המלך אחאב, הגיע אל הר האלוקים ושם עמד והתפלל לה':

”וַיֹּאמֶר קָנָא קְנֵאתִי לָהּ אֵלֶּהּ צְבָאוֹת כִּי עֲזָבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת מִזְבְּחֹתֶיךָ הָרְסוּ וְאֵת נְבִיאֶיךָ הָרְגוּ בַחֲרֹב, וְאֹתָר אֲנִי לְבָדִי וַיִּבְקְשׂוּ אֶת נַפְשֵׁי לְקַחְתָּהּ.”

(מלכים-א יט, י)

על הקנאה הזאת מעירים חז"ל בהבנה חודרת מאין כמותה:

”כִּי עֲזָבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אמר לו הקב"ה: בריתי, שמא בריתך? וְאֵת מִזְבְּחֹתֶיךָ הָרְסוּ. אמר לו: מזבחותיי, שמא מזבחותיך הָרְסוּ?”

'וְאֵת נְבִיאֶיךָ הֲרִגוּ בְחָרֵב'. אמר לו: נְבִיאִי, ואת מה איכפת לך?

אמר לו: 'וְאֹתָר אֲנִי לְבַדִּי וַיִּבְקְשׂוּ אֶת נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ"'. (שיר השירים רבה פרשה א)

כלומר, יש פה תוכחה נסתרת לאליהו הנביא הדואג לנפשו. חז"ל התכוונו לרמוז, שאליהו הנביא לא היה צריך להימלט על נפשו מאיזבל המלכה, אלא להילחם בה בחירוף נפש.

את מה שלא השלים אליהו הנביא, השלים אלישע תלמידו. הוא לא נמלט מפני יהורם בן אחאב, כפי המסופר בספר מלכים:

"וַיֹּאמֶר כֹּה יַעֲשֶׂה לִּי אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסֶף, אִם יַעֲמֹד רֹאשׁ אֱלִישֶׁע בֶּן שָׁפְט עֲלָיו הַיּוֹם. וְאֱלִישֶׁע יֹשֵׁב בְּבֵיתוֹ וְהִזְקֵנִים יֹשְׁבִים אִתּוֹ, וַיִּשְׁלַח אִישׁ מִלְּפָנָיו בְּטָרֶם יָבֹא הַמֶּלֶךְ אֵלָיו וְהוּא אָמַר אֶל הַזְּקֵנִים הֲרֵאיתֶם כִּי שָׁלַח בֶּן הַמֶּרְצַח הַזֶּה לְהַסִּיר אֶת רֹאשִׁי רְאוּ כִּבֹּא הַמֶּלֶךְ סָגְרוּ הַדְּלֵת וּלְחַצְתֶּם אֹתוֹ בַּדְּלֵת הַלּוֹא קוֹל רַגְלֵי אֲדֹנָיו אֲחֻרָיו".

(מלכים-ב, ו, לא-לב)

נראה שכך אפשר לפרש את כוונת אלישע בבקשו מאליהו הנביא לפני מותו:

"...וַיֹּאמֶר אֱלִישֶׁע וַיְהִי נָא פִּי שְׁנַיִם בְּרוּחַךְ אֵלָי".

(מלכים-ב, ב, ט)

כלומר, גם כוח העמידה של אליהו הנביא לפני ה' וגם יכולת עמידה מול מלכים מבקשי נפשו.

במאמר הזה ליווינו במקצת את נושאי דגל הקנאות. משמעות הלוואי של המושג 'קנאות', היא שלילית. משום כך זוהי גם דרכם של יחידים בלבד. כדי להפוך את הקנאות לברכה, עליה להיות טהורה מתערובת נקמנות אישית. אם גם נוסף לה את השאיפה לשלום, היא תהיה מושלמת.

